ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИСТОРИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

YEREVAN STATE UNIVERSITY
FACULTY OF HISTORY

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ
(ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ)

ИСТОРИЯ И КУЛЬТУРА

АРМЕНОВЕДЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
(СБОРНИК НАУЧНЫХ СТАТЕЙ)

HISTORY AND CULTURE

JOURNAL OF ARMENIAN STUDIES
(COLLETTION OF SCIENTIFIC ARTICLES)

ԵՐԵՎԱՆ - ЕРЕВАН - YEREVAN
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ, ИЗДАТЕЛЬСТВО ЕГУ, YSU PRESS
2017

Հրատարակվում է Երևանի պետական համալսարանի և
Պատմության ֆակուլտետի գիտական խորհուրդների որոշմամբ

Գլխավոր խմբագիր՝ պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ. **Էդիկ Մինասյան**
Խմբագրական խորհուրդ՝
Արամ Սիմոնյան - նախագահ (ԵՊՀ ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթ. անդամ, պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Աշոտ Մելքոնյան** (ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Արտակ Մովսիսյան** (պատմ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր), **Ալբերտ Ստեփանյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Հայկ Ավետիսյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Հայրապետ Մարգարյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Լևոն Չուգասզյան** (արվեստագիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Իգիթ Ղարիբյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Հենրիկ Աբրահամյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Հայկազ Հովհաննիսյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Համլետ Պետրոսյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Աշոտ Ներսիսյան** (պատմ. գիտ. դոկտ., պրոֆ.), **Արման Եղիազարյան** (պատմ. գիտ. դոկտոր), **Հովիկ Գրիգորյան** (պատմ. գիտ. թեկն., դոցենտ), **Մխիթար Գաբրիելյան** (պատմ. գիտ. թեկն., դոցենտ), **Էդգար Հովհաննիսյան** (պատմ. գիտ. թեկն., դոցենտ), **Հակոբ Պետրոսյան** (բանասիր. գիտ. թեկն.):

Главный редактор: докт. ист. наук, проф. **Эдик Минасян**
Редакционная коллегия:
Арам Симонян (председатель, ректор ЕГУ, членкор. АН РА, докт. ист. н., проф.), **Ашот Мелконян** (академик АН РА, докт. ист. н., проф.), **Артак Мовсисян** (докт. ист. наук, проф.), **Альберт Степанян** (докт. ист. н., проф.), **Айк Аветисян** (докт. ист. н., проф.), **Айрапет Маргарян** (докт. ист. н., проф.), **Левон Чугасзян** (докт. искусствовед. н., проф.), **Игит Гарибян** (докт. ист. н., проф.), **Генрих Абраамян** (докт. ист. н., проф.), **Айказ Оганесян** (докт. ист. н., проф.), **Гамлет Петросян** (докт. ист. н., проф.), **Ашот Нерсесян** (докт. ист. н., проф.), **Арман Егиазарян** (докт. ист. наук), **Овик Григорян** (канд. ист. н., доц.), **Мхитар Габриелян** (канд. ист. н., доц.), **Эдгар Оганнисян** (канд. ист. н., доц.), **Акоп Петросян** (канд. филолог. наук).

Editor-in-Chief- Doctor of Sciences, prof. **Edik Minasyan**
Editorial Board:
Aram Simonyan (Chairman, Rector of YSU, Corresp. member of NAS RA, Doctor of Sciences, prof.), **Ashot Melkonyan** (Academician of NAS RA, Doctor of Sciences, prof.), **Artak Movsisyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Albert Stepanyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Hayk Avetisyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Hairapet Margaryan** (Doctor of Sciences, prof.), **Levon Chugaszyan** (Doctor of Arts, prof.), **Igit Gharibyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Henrik Abrahamyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Haikaz Hovhannisyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Hamlet Petrosyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Ashot Nersisyan** (Doctor of Sciences, prof.), **Arman Yeghiazaryan** (Doctor of Sciences), **Hovik Grigoryan** (PhD of History, associate professor), **Mkhitar Gabrielyan** (PhD of History, associate professor), **Edgar Hovhannisyan** (PhD of History, associate professor), **Hakob Petrosyan** (PhD in Philology).

ISSN 1829-2771 3

Միեր Հովհաննիսյան

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՂՈՒՄՆԵՐԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՊԱՏՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Բանալի բառեր. հղում, գիտություն, հայագիտություն, պատմագիտություն, «Չիկագո» ոճ, արևմտյան, գիտական ապարատ, չափորոշիչ, հետազոտություն, մեթոդներ, հումանիտար:

Գիտական ուսումնասիրությունը փաստող կարևոր պայմաններից է համարվում գիտական հղումների առկայությունը: Այն տարբերվում է ըստ գիտական ուղղությունների և հիմնականում ստորաբաժանվում բնագիտական ու հումանիտար ճյուղերի միջև: Նման բաժանումը բացատրվում է գիտակարգերում առկա մասնագիտական մեթոդների և պլանավորման սկզբունքների զանազանությամբ: Դեռ խորհրդային տարիներից մինչ այսօր ԱՊՀ[1]՝ և մասնավորապես Հայաստանի Հանրապետության պատմագիտական ոլորտի[2] ուսումնասիրողների կողմից, որոշ աննշան տարբերություններով, կիրառվում են գիտական հղումների նմանօրինակ տարբերակներ: Դրանք սակայն սկզբունքորեն տարբերվում են եվրոպական և ամերիկյան պատմագիտական առաջատար հետազոտական հարթակների ընդունելի ձևաչափերից: Ավելին, վերջիններիս մոտեցումները, հասկանալի պատճառներով, ընդունելի են նաև արևելաեվրոպական ու մերձավորարևելյան ճնշող մեծամասնություն կազմող առաջատար հետազոտողների և կառույցների կողմից:

Գաղտնիք չէ, որ համաշխարհային գիտության մեջ ընդունելի բարձր նիշեր ընդգրկող ազդեցության գործակից (impact factor)[3] ապահովող հանդեսները առաջնորդվում են գիտական հղումների արևմտյան չափորոշիչներով[4]: Այդ հարթակներում հանդես գալու նպատակով՝ կարևոր ենք համարում մեզանում պատմագիտական հետազոտության «նոր» գործիքարանի դիտարկումն ու կիրառումը: Գիտական հղումների արևմտյան չափորոշիչների շարքում ևս որոշ տարբերություններ կան: Այս հոդվածի շրջանակներում մեր ուշադրությանն ենք արժանացրել առավել ընդունված ձևաչափը՝ «Չիկագո» ոճ-ի պատմագիտության համար նախատեսած գիտական հղումներ կատարելու չափորոշիչները[5]: Քննության առնելով այդ չափորոշիչները՝ փորձենք առավել ամբողջական ներկայացնել դրանց հիմնական սկզբունքները, որպես հետազոտության օրինակելի հիմնական լեզու ընդունելով անգլերենը:

Պատմագիտական բնույթի հոդվածների համար պահանջվող գիտատեսական սկզբունքները կարելի է շարադրել չորս հիմնական կետերով.

- գիտական, մեթոդական, գործնական նորույթ ներկայացնող տարրեր,
- եզրակացություններ կատարելուն նպաստող հիմնավորված փաստեր,
- պատմագիտության ասպարեզում թեմայի կարևորության հիմնավորումներ,
- հարակից մասնագիտությունների մասով նպաստող առնչությունների կարևորության հիմնավորումներ:

Տեխնիկական մասով մանրամասնությունները բազմաթիվ են, սակայն հաշվի առնելով կիրառելիության գործոնը, ներկայացնենք առավել պահանջվածները.

1. ոչ հայատառ տառատեսակի տարբերակը՝ Times New Roman:

---

[1] Տե՛ս ВАК РФ. Перечень рецензируемых научных изданий // URL: https://goo.gl/oKzjqC, 14.06.2017; Перечень научных изданий Республики Беларусь для опубликования результатов диссертационных исследований в 2016 году // URL: http://www.vak.org.by/article2016-236, 14.06.2017; Ссылки на источники в научной статье. Примеры и правила оформления // URL: http://nauchniestati.ru/blog/ssylki-na-istochniki/, 14.06.2017.
[2] Տե՛ս ՀՀ ԲՈՀ Պարբերականներ // URL: http://boh.am/periodicals.php?langid=1, 18.06.2017:
[3] Տե՛ս Impact factor // URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Impact_factor, 04.07.2017.
[4] Տե՛ս Очерк Автор: Джеймс Теста, Директор Отдела Редакционного Развития, Роцесс Отбора Журналов В Thomson Reuters // URL: http://scientific.thomsonreuters.com/wok/media/pdf/Selection_essay-Russian.pdf, 04.07.2017.
[5] Տե՛ս Chicago-Style Citation Quick Guide // URL: https://goo.gl/ojM9Nw, 22.07.2017; Citing Your Sources: Chicago: Notes // URL: http://libguides.williams.edu/citing/chicago-notes#s-lg-box-10935692, 22.07.2017.

2. տառաչափը՝ 12, միջտողային բացատը՝ կրկնակի (2.0)՝ բացառությամբ հետևյալ դեպքերի՝

- առանձնացված մեջբերումներ, աղյուսակների վերնագրեր, պատկերների բացատրություններ (միջտողային բացատը՝ 1.0).
- հինգ կամ ավելի տող մեջբերում կատարելու դեպքում այն պետք է «առանձնացնել» հիմնական տեքստից: Առանձնացված հատվածը մեջբերվում է առանց չակերտների, իսկ միջտողային բացատը 1.0 է: Մեկական տող բաց թողնել մեջբերումից առաջ և հետո: Ամբողջ մեջբերումը նշելով՝ քանոնի օգնությամբ տալ 5 սմ խորություն.
- յուրաքանչյուր նոր պարբերություն սկսելիս քանոնի օգնությամբ տալ 5 սմ խորություն.
- տողատակերի և գրականության ցանկի հղումների միջտողային բացատը պետք է լինի 1.0, իսկ յուրաքանչյուր հղումից հետո պետք է մեկ տող բաց թողնել,

3. բոլոր կողմերից լուսանցքները պետք է լինեն 1.5 սմ,
4. մեկ տող բաց թողնել ենթավերնագրից առաջ և հետո,
5. տեքստում մեջբերման մեջ մեջբերումը դրվում է մեկ չակերտի մեջ (‘…’),
6. տեքստի մեջ պարզաբանող բառերը կամ արտահայտությունները գրել քառակուսի փակագծերի մեջ […],
7. որևէ բառ կամ արտահայտություն ընդգծելու համար այն գրել միայն շեղատառ,
8. ընթերցողի համար անծանոթ բառերը, բացառությամբ մեջբերումների, առաջին անգամ հիշատակելիս գրել շեղատառ,
9. յուրաքանչյուր տողատակ պետք է սկսել 5 սմ խորությունից,
10. տողատակերում և գրականության ցանկում գրքերի վերնագրերը գրվում են շեղատառ, իսկ հոդվածների վերնագրերը կրկնակի չակերտների մեջ (“…”),
11. տեքստում ուղղակի մեջբերումից առաջ դնել երկու կետ և չակերտներ (: “ …”), իսկ մեջբերման առաջին բառը սկսել մեծատառով, եթե նույնիսկ բնօրինակում այն փոքրատառ է,
12. մեջբերման ավարտին ստորակետերը և վերջակետերը անհրաժեշտ է դնել չակերտներից առաջ, իսկ երկու կետը և կետ-ստորակետը՝չակերտներից դուրս,
13. տողատակերը դնել յուրաքանչյուր էջի տակ՝ հաջորդական համարակալմամբ,
14. տողատակում նշել հեղինակի անունը, ապա ազգանունը, վերնագիրը և հրատարակության տվյալները,
15. վերնագրի բառերի առաջին տառերը գրել գլխատառերով, օրինակ՝ How the Garcia Girls Lost Their Accents,
16. տողատակի հղման յուրաքանչյուր բաղադրիչները տարանջատել ստորակետերով,
17. տողատակում հրատարակման տվյալները գրել փակագծերի մեջ,
18. կրճատ գրել editor/edited by՝ (ed.), translator/translated by՝ (trans.), Volume՝ (vol.), edition՝ (ed.),
19. այլ լեզուներով հղումները անհրաժեշտ է տալ վերոհիշյալ հղումների ձևաչափերի սահմաններում՝ գրելով լատինատառ,
20. նույն աղբյուրի անմիջապես կրկնվելու դեպքում գրել **Ibid:**

1. Tom Nairn, *Faces of Nationalism: Janus Revisited* (London and New York: Verso, 1997), 17.

2. Ibid., 39 - 43.

21. Եթե աղբյուրը նախորդ անգամ ամբողջությամբ նշվել է, ապա նոր նշման, բայց ոչ հաջորդաբար, դեպքում կրճատել հղումը՝ գրելով միայն հեղինակի ազգանունը և կարճ վերնագիրը:

Nairn, *Faces of Nationalism*, 176,

22. **գրականության ցանկում** նախ գրել հեղինակի ազգանունը, ապա անունը՝ տարանջատելով ստորակետով, իսկ անունից հետո բոլոր բաղադրիչները, բացառությամբ հրատարակության տվյալների, տարանջատել կետերով,

23. հրատարակության տվյալները փակագծերում չեն գրվում,

24. "Edited by" and "Translated by" գրվում են ամբողջությամբ,

25. հղումների ամբողջական տարբերակը գրել այբբենական սկզբունքով՝ ըստ հեղինակների ազգանունների, առանց համարակալման հոդվածի վերջում՝ «Գրականության ցանկ» բաժնում,

Վերոհիշյալ հիմնական սկզբունքերին զուգահեռ դիտարկենք հղման տեսակները ըստ օրինակների.

Հղումները հոդվածում և «Գրականության ցանկ»-ում՝

Տողատակում՝

1. Tom Nairn, *Faces of Nationalism: Janus Revisited,* (London: Verso, 1997),17.

Գրականության ցանկում՝

Nairn, Tom. *Faces of Nationalism: Janus Revisited*. London: Verso, 1997.

Գրքերի դեպքում՝

1. **Մեկ հեղինակ**

- Տողատակում առաջին անգամ նշելիս՝

1. Michael Pollan, *The Omnivore's Dilemma: A Natural History of Four Meals* (New York: Penguin, 2006), 99–100.

- Տողատակում երկրորդ անգամ ոչ հաջորդաբար նշելիս՝

1. Pollan, *Omnivore's Dilemma*, 3.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Pollan, Michael. *The Omnivore's Dilemma: A Natural History of Four Meals*. New York: Penguin, 2006.

2. **Երկու և ավելի հեղինակներ**

- Տողատակում առաջին անգամ նշելիս՝

1. Geoffrey C. Ward and Ken Burns, *The War: An Intimate History, 1941–1945* (New York: Knopf, 2007), 52.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

2. Ward and Burns, *War*, 59–61.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Ward, Geoffrey C., and Ken Burns. *The War: An Intimate History, 1941–1945*. New York: Knopf, 2007.

3. **Չորս կամ ավելի հեղինակներ**

Նշել բոլոր հեղինակներին «Գրականության ցանկ»-ում, իսկ տողատակերում նշել միայն առաջին հեղինակի անունը, ապա գրել ***et al***. :

- Տողատակում առաջին անգամ նշվում է՝

1. Dana Barnes et al., *Plastics: Essays on American Corporate Ascendance in the 1960s* (New York: Knopf, 2008), 54.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշվում է՝

2. Barnes et al., *Plastics*, 58.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Barnes, Dana, Lastname, Firstname*,* Lastname, Firstname*,* Lastname, Firstname*. Plastics: Essays on American Corporate Ascendance in the 1960s*. New York: Knopf, 2008.

4. **Բացի հեղինակից նաև խմբագրի, թարգմանչի կամ կազմողի անունը**

- Տողատակում առաջին անգամ նշելիս՝

1. Gabriel García Márquez, *Love in the Time of Cholera*, trans. Edith Grossman (London: Cape, 1988), 242–55.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

2. García Márquez, *Cholera*, 33.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

García Márquez, Gabriel. *Love in the Time of Cholera*. Translated by Edith Grossman. London: Cape, 1988.

5. Բազմահատորանոց աշխատության դեպքում

5.1. Եթե հատորներն ունեն տարբեր վերնագրեր

- Տողատակում առաջին անգամ նշելիս՝

1. Jaroslav Pelikan, *The Emergence of the Catholic Tradition* (*100–600), vol. 1 of The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine* (Chicago: University of Chicago Press, 1971), 45-68.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

1. Pelikan, *The Emergence of the Catholic Tradition*, 12.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Pelikan, Jaroslav. *The Emergence of the Catholic Tradition (100–600). Volume 1 of The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine.* Chicago: University of Chicago Press, 1971.

5.2. Եթե բոլոր հատորների վերնագրերը նույնն են

- Տողատակում առաջին անգամ նշելիս՝

1. Muriel St. Clare Byrne, ed. *The Lisle Letters*, 6 vols. (Chicago: University of Chicago Press, 1981), 4: 85-96.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

2. Byrne, *The Lisle Letters*, 4: 243.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Byrne, Muriel St. Clare, editor. *The Lisle Letters*. 6 volumes. Volume 4. Chicago: University of Chicago Press, 1981.

6. Տպագիր ամսագրի կամ թերթի հոդվածի, գրախոսության դեպքում

տողատակում նշել էջերի այն համարները, որոնցից օգտվել եք, իսկ «Գրականության ցանկ»-ում, նշել ամբողջ հոդվածի էջերը: Թերթի դեպքում հեղինակի անվան բացակայության ժամանակ, հղումը անհրաժեշտ է սկսել հոդվածի վերնագրով:

- Տողատակում առաջին անգամ նշելիս՝

1. Joshua I. Weinstein, “The Market in Plato’s *Republic*,” *Classical Philology* 104 (2009): 440.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

2. Weinstein, “Plato’s *Republic*,” 452–53.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Weinstein, Joshua I. “The Market in Plato’s *Republic*.” *Classical Philology* 104 (2009): 439–58.

7. Առցանց հրատարակված գրքի դեպքում

գրքի համապատասխան նկարագրությունից հետո նշել օգտվելու ամիսը, օրը, տարին, ապա ամբողջական URL: Եթե էջերը համարակալված չեն, կարող եք, առկայության դեպքում, նշել ենթագլխի կամ գլխի վերնագրի էջի հերթական համարը:

- Տողատակում առաջին անգամ նշվելիս՝

1. Philip B. Kurland and Ralph Lerner, eds., *The Founders’ Constitution* (Chicago: University of Chicago Press, 1987), chap. 8, doc. 6, accessed February 28, 2010, http://press-pubs.uchicago.edu/founders/.

- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

2. Kurland and Lerner, *Founder’s Constitution*, chap. 10, doc. 19.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Kurland, Philip B., and Ralph Lerner, editors. *The Founders’ Constitution*. Chicago: University of Chicago Press, 1987. Accessed February 28, 2010. http://press-pubs.uchicago.edu/founders/.

8. Առցանց հրատարակված ամսագրի կամ թերթի հոդվածի, գրախոսության դեպքում՝

հոդվածի համապատասխան նկարագրությունից հետո նշել օգտվելու ամիսը, օրը, տարին, ապա ամբողջական URL: Թերթի դեպքում հեղինակի անվան բացակայության ժամանակ, հղումը անհրաժեշտ է սկսել հոդվածի վերնագրով:

- Gueorgi Kossinets and Duncan J. Watts, “Origins of Homophily in an Evolving Social Network,” *American Journal of Sociology* 115 (2009): 411, accessed February 28, 2010, http://press-link.uco.edu/founder/.
- Տողատակում երկրորդ անգամ նշելիս՝

1. Kossinets and Watts, “Origins of Homophily,” 439.

- Գրականության ցանկում նշելիս՝

Kossinets, Gueorgi, and Duncan J. Watts. “Origins of Homophily in an Evolving Social Network.” *American Journal of Sociology* 115 (2009): 405–50. Accessed February 28, 2010. http://press-link.uco.edu/founder/.

Հատկանշական է, որ համացանցային այս դարաշրջանում հնարավոր է դարձել հաշվել նաև հղումների քանակը, որը իրականացնելու համար կարելի է օգտվել առկա տարբեր համակարգերի[1] ընձեռած հնարավորություններից: Խորապես համոզված ենք, որ մեզանում այս սկզբունքների կիրառելիությունը, այն էլ օտարալեզու հայագիտական հետազոտություններում, որակական նոր թափ կարող է հաղորդել հայագիտության՝ մասնավորապես հայրենի պատմագիտության զարգացմանը:

Мгер Ованнисян, Критерии научных ссылок в западных исторических исследованиях.- С целью выступления на международных платформах,мы считаем важным рассмотрение и применение "новых" инструментов историографического исследования. В ряду западных научных параметров также существуют отличия. В рамках этой статьи мы обратили внимание на наиболее принятые параметры, а именно параметры научных ссылок, предусмотренных для историографического стиля "Чикаго". Проанализировав эти параметры, мы попытались наиболее полноценно представить их основные принципы, приняв в качестве исследовательского примера английский язык.

Ключевые слова: Ссылка, наука, исследование, история, стиль «Чикаго», западная, научный аппарат, стандарты, методы, исследование, гуманитарий.

Mher Hovhannisyan, Criterias of scientific references in the western historical researches.- In order to speak on international platforms, we consider it important to consider and apply the "new" tools of historiographic research. Among the Western scientific parameters there are also differences. Within the framework of this article, we paid attention to the most accepted parameters, namely, the parameters of the scientific references provided for the historiographical «Chicago» style. After analyzing these parameters, we tried to fully represent their main principles, taking English as a research example.

Keywords: Link, science, research, history, «Chicago» style, Western, scientific apparatus, standards, methods, research, humanities.

[1] Տե՛ս Web of Science // URL: http://www.webofknowledge.com/, 23.07.2017; Scopus // URL: http://www.scopus.com/, 23.07.2017; Google Scholar // URL: http://scholar.google.com/, 24.07.2017; Microsoft Search Academic // URL: http://academic.research.microsoft.com/, 24.07.2017; Российский индекс научного цитирования // URL: http://elibrary.ru/project_risc.asp, 24.07.2017; The SAO/NASA Astrophysics Data System, // URL: http://adsabs.harvard.edu/index.html, 24.07.2017.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Էդիկ Մինասյան, ԱՐԻԱՍԻՐՏ ՀԱՅՈՒՀԻՆ 3

Արտակ Մովսիսյան, ԿԱՐԵՎՈՐ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄ «ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ» ՆՇԱՆԱԳՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ 7

Հենզել Մանուչարյան, ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ՖԵՆՈՄԵՆԸ 13

Ֆելիքս Մովսիսյան, ԴԱՎԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ 23

Валерий Тунян, НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕЯ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ СОВЕЩАНИЯ В 1914-1917 ГГ. 41

Արման Եղիազարյան, ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԵՑԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԵՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ «ԴԱՍԱԿԱՆ» ԵՎ «ՆՈՐ» ՍՓՅՈՒՌՔՈՒՄ (ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՎ ՌԴ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ) 50

Սամվել Պողոսյան, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ 1878 Թ. 67

Կարինե Եղիազարյան, Քարմիլե Եղիազարյան, ԱՂԲՅՈՒՐ ՍԵՐՈԲ (ԿՅԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ) 81

Սամսոն Քառյան, ԴՐՎԱԳՆԵՐ ՀԱՅ-ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ 91

Վահագն Հակոբյան, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆՉԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ՓՈՒԼԸ 96

Կարեն Խաչատրյան, Գագիկ Ժամհարյան, ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌՕՐՅԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ (1920-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՍԿԻԶԲ) 108

Էդուարդ Զոհրաբյան, ՀԱՅ-ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՊԿ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹՅԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ 115

Դավիթ Թինոյան, ՀԵԹՈՒՄ Ա-Ի «ՄՈՆՂՈԼԱԿԱՆ» ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՈՆՂՈԼԱԿԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ 121

Էմմա Ստեփանյան, ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ «ԱՐԱՔՍ» ՀԱՆԴԵՍԸ (1905-1907 ԹԹ.) 128

Վարդիթեր Աբրահամյան, X-XI ԴԱՐԵՐՈՒՄ ԲՅՈՒԶԱՆԴԻԱՅԻ ԶԱՎԹԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ ՍՏԵՂԾՎԱԾ ՎԱՐՉԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾՔԻ ԵՎ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ ՃՇԳՐՏՈՒՄ 135

Լիլիթ Մելիքյան, ՎԻՐԱՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ՆԱԽԱՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ 143

Գուրգեն Մուրադյան, ՎԱՂՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԻՐԻՆԱ ՎԱՇՉԵՎԱՅԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 148

Դավիթ Կարապետյան, ԱՇՈՑՔԻ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԸ XVIII ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՍՆԱՄՅԱԿՆԵՐԻՆ ԸՍՏ ՎԱԽՈՒՇՏԻ ԲԱԳՐԱՏԻՈՆԻԻ ՀԻՇԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 153

Էդուարդ Հովհաննիսյան, ՂԱՐԱԲԱՂԻ /ԱՐՑԱԽԻ/ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԼԻՔՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ «ԿՈՎԿԱՍԻ ՀՆԱԳՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՎԱՎԵՐԱԳՐԵՐՈՒՄ» 159

Տաթևիկ Մինասյան, ՀԱՅՈՒՀԻՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱԲԴՈՒԼՀԱՄԻԴՅԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՐԳԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻՆ (XIX ԴԱՐԻ ՎԵՐՋ-XX ԴԱՐԻ ՍԿԻԶԲ) 166

Արամ Խաչատրյան, ՖՐԱՆՍԻԱՑԻ ՀԱՅԱՍԵՐՆԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ԱՐԾԱՐԾՈՒՄԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ 1900-1907 ԹԹ. 174

Սուսաննա Առաքելյան, ԲԱՔՎԻ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒՐՋ 185

Նարինե Նուշերվանյան, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀԱՄԱՅՆԱՊԱՏԿԵՐԸ XIX ԴԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԵՎ XX ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻՆ 191

Էդուարդ Կեսոյան, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԿՐԹԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 196

Աստղիկ Մովսիսյան, ՀՅԴ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԿԱՐԳԸ 1920-ԱԿԱՆ ԹԹ. 206

Լուսինե Գրիգորյան, ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ (1964-1985 ԹԹ.) 215

Մելիք Հովսեփյան, ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔՈՒՄ ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ (1964-1985 ԹԹ.) 223

Լիլիթ Մատինյան, Հենրիկ Աբրահամյան, ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ԾՆՈՒՆԴ 229

Սոնա Մելքոնյան, ԷԹՆԻԿ ԶՏՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱԴՐԲԵՋԱՆՈՒՄ ՀԱՅԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ (1988-1991 ԹԹ.) 237

Դավիթ Զուլհակյան, Կարինե Ասատրյան, ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ 1991-1994 ԹԹ. ԵՎ ՆՐԱ ԱՐԺԵՎՈՐՈՒՄԸ ՀԱՅ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 242

Նժդեհ Հովսեփյան, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ 1991-2001 ԹԹ. 250

Վահե Հովսեփյան, ԽՈՋԱԼՈՒԻ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ 261

Վարդան Մակիչյան, ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՈՒՆԸ ՔՐԵԱԿԱՆԱՑՆԵԼՈՒ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ 269

Գեղամ Ասատրյան, ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ 273

Առնակ Սարգսյան, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 1995-2017 ԹԹ. 281

Гаяне Солахян, ЕВРАЗИЙСТВО В СОВРЕМЕННОМ ИДЕЙНО – ПОЛИТИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ РОССИИ 289

Ռոման Գազանչյան, ՄՈՆՐՈՅԻ ԴՈԿՏՐԻՆԱՆ ՈՐՊԵՍ ԱՄՆ-Ի XIX ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՍՅՈՒՆ 295

Ջուլիետա Կճանյան, ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՑՈՒՅՑԸ. ԿԱՆԱԴԱԿԱՆ ՈՒՂԻՆ ԵՎ ԼՈՐԴ ԴԱՐԵՄԸ 302

Ժաննա Հարությունյան, ՇԱՌԼ ԴԸ ԳՈԼԻ ԱՖՐԻԿՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 310

Արսեն Զուլֆալակյան, ՋՐԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԸ ԹՈՒՐՔ-ՍԻՐԻԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 20-ՐԴ ԴԱՐԻ 90-ԱԿԱՆՆԵՐԻՆ 316

Георгий Коларов, МАОИЗМ В ЛАТИНСКОЙ АМЕРИКЕ. СЕНДЕРИЗМ, КАК МАОИЗМ КОНЦА XX ВЕКА 322

Անդրանիկ Առաքելյան, ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ՄԻՋԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԻԶԱԿԵՏՈՒՄ (1992-2011 ԹԹ.) 328

Աշոտ Թովմասյան, ԻՍՐԱՅԵԼԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՌԱԶՄԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄՆ ՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ 333

Արշալույս Տետեյան, ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 337

Միեր Հովհաննիսյան, ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՂՈՒՄՆԵՐԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ՊԱՏՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 344

ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ռաֆիկ Նահապետյան, ԳԱՅՈՍ ՊԼԻՆԻՈՍ (ԱՎԱԳ) ՍԵԿՈՒՆԴՈՍԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ՀԱՅԵՐԻ ՄԱՍԻՆ 349

Սաակ Տարոնցի, ԱՐԵՎ-ՍԿԱՎԱՌԱԿԻ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԸ ՈՒՐԱՐՏԱԿԱՆ ԲՐՈՆԶԵ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ԶԱՐԴԱՄՈՏԻՎՆԵՐՈՒՄ 355

Արմինե Գաբրիելյան, ԱՐՑԱԽԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ ԱՆՏԻԿ ԽԵՑԵՂԵՆԻ ՀԱՐԴԱՐԱՆՔԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՓՈՐՁ (Մ.Թ.Ա. I – Մ.Թ. III ԴԴ.) 372
Ռայա Սարգսյան, ՄԻՐԱՔ ԳՅՈՒՂԻ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԻՑ ԳՏՆՎԱԾ ՁԻԹԱՃՐԱԳՆԵՐԸ 384
Հասմիկ Հարությունյան, ԿՈՎԿԱՍԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԷԹՆՈԼԵԶՎԱԴԱՎԱՆԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ (ՀԱՄԱՌՈՏ ԱԿՆԱՐԿ) 388
Արուսյակ Ղարիբյան, ՀԱՅՈՑ ԻՆՔՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐՔԵՏԻՊԱՅԻՆ ԳԾԵՐԻ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԷՊՈՍՈՒՄ 401
Մերի Դալլաքյան, ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ՏԻԿՆԻԿԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՓՈԽԱԿԵՐՊՈՒՄՆԵՐԸ. ԵՔՊԹ-Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ 407
Մարինե Հարությունյան, ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՆԵՐԻ ՏԻՊԵՐՆ ԱՐՑԱԽՈՒՄ XVII Դ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՆ ԵՎ XVIII Դ. ՍԿԶԲԻՆ 411

ԱՐՎԵՍՏ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Անի Նազարյան, ԳՅՈՒՄՐՈՒ ԹԱՆԳԱՐԱՆՆԵՐԸ ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՏԻՐՈՒՅԹՈՒՄ 416
Siranuysh Araqelyan, ON A KHACHKAR (STONE CROSS) INSCRIPTION IN ARINJ 423
Garik Atanesyan, NEW INTERPRETATIONS OF PUBLIC FUNCTIONS OF MONUMENTS IN THE YEREVAN'S CONTEMPORARY PUBLIC DISCOURSE 427
Հայկազ Հովհաննիսյան, Հրանտ Ավանեսյան, Սահակ Հովհաննիսյան, Մարինե Մինասյան, ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐՅԱՆԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵՎՈՐ ԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ 434
Հայկուհի Մուրադյան, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԻՔԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ 441
Սմբատ Հովհաննիսյան, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊՈԵՏԻԿԱՆ ԵՎ ՇԵՔՍՊԻՐԻ ՆՈՐՈՎԻ ՄԵԿՆՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ (ՆՈԹԵՐ ՈՒԻԼՅԱՄ ՇԵՔՍՊԻՐԻ «ՀԱՄԼԵՏԻ»՝ ԱՐԱՄ ԹՈՓՉՅԱՆԻ ՆՈՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԻԹՈՎ) 448
Анаит Зурабян, «МОДЕЛЬ ПУТИ» И ЕЁ ОТРАЖЕНИЕ В РОМАНЕ «ЖИЗНЬ И СУДЬБА» 462
Դիանա Հակոբյան, ԵՐԵՄԻԱ ՄԵՂՐԵՑՈՒ «ԲԱՌԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ»-Ը՝ ՀԱՅԵՐԵՆ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ 467
Arevik Minasián, ANÁLISIS SEMÁNTICO DE LOS REFRANES Y PROVERBIOS CON EL COMPONENTE "PERRO" EN ESPAÑOL Y ARMENIO 473
Mariana Yepremián, ANÁLISIS SEMÁNTICO - COMPARATIVO DE LOS REFRANES Y PROVERBIOS QUE DENOTAN EL CONCEPTO GATO EN ESPAÑOL Y ARMENIO 482
Ասյա Դարբինյան, ՎՐԱՑԵՐԵՆԻ ՆԱԽԱԲԱՅԵՐՈՎ ԿԱԶՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐԸ 491
Լիանա Մալխասյան, ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՆՇԱՆԱԿԱԼԻՑ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐԴԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ 497

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԵԾԱՐԺԵՔ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅ ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻ ԿԻՆ ՀԵՐՈՍՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ 503
ՊԱՏՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՇԱԳՐԱՎ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ 506

ՄԵՐ ԵՐԱԽՏԱՎՈՐՆԵՐԸ

САРКИС СУРЕНОВИЧ КАЗАРОВ 512

ՀԱՎԵՐԺԻ ՃԱՄՓՈՐԴԸ

ԷԴՎԱՐԴ ԳԱԼՈՒՍՏԻ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ 514

ՀԱԿՈԲ ԲԱՂԴԱՍԱՐԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ. ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ԽՄԲԱԳԻՐՆ ՈՒ ԳՐԱԿԱՆԱԳԵՏԸ 516

ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ 519